דלמא איעברה ומעכר חלבה וקטלה ליה אי הכי דידיה נמי דידיה ממסמסא ליה בביצים וחלב דידה נמי ממסמסא ליה בבצים וחלב לא יהב לה בעל וליתבעיניה ליורשים אמר אביי אשה בושה לבא לבית דין והורגת את בנה: אחת בתולות ואחת בעולות: הי ניהו בתולות והי ניהו ארוסות הי ניהו בעולות והי ניהו נשואות א"ר יהודה הכי קאמר אחת בתולות ואחת בעולות שנתארמלו או שנתגרשו בין מן האירוסין בין מן הנשואין ר' אלעזר לא על לבי מדרשא אשכחיה לר' אסי אמר ליה מאי אמור רבנן בבי מדרשא אמר ליה הכי א"ר יוחנן הלכה כר' יוסי מכלל דיחידאה פליג עליה אין והתניא הרי שהיתה רדופה לילך לבית אביה או שהיה לה כעס בבית בעלה או שהיה בעלה חבוש בבית האסורין [א] או שהיה בעלה זקן או חולה או שהיתה היא חולה או שהפילה אחר מיתת בעלה או שהיתה עקרה או זקנה או קטנה או אילונית או שאינה ראויה לילד (א) צריכה להמתין ג' חדשים דברי ר' מאיר ר' [ב] יהודה מתיר ליארס ולינשא מיד אמר רבי חייא בר אבא חזר בו רבי יוחנן אמר רב יוסף אי הדר ביה ממתני' דכרמא הדר ביה דתניא אמר ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה שמעתי מפי חכמים בכרם ביבנה כולן צריכות להמתין שלשה חדשים אמר ליה ר' ירמיה לר' זריקא כי עיילת לקמיה דר' אבהו רמי ליה מי אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יוסי והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן כל הנשים לא ינשאו ולא יתארסו עד שיהו להם שלשה חדשים אחת בתולות ואחת בעולות אמר ליה דרמא לך הא לא חש לקמחיה סתם ואח"כ מחלוקת היא ואין הלכה כסתם דאמר רב פפא ואיתימא ר' יוחנן מחלוקת ואחר כך סתם הלכה כסתם סתם ואחר כך מחלוקת אין הלכה כסתם מסתמיך ואזיל ר' אבהו אכתפיה דרבי נחום שמעיה מנקיט ואזיל הלכתא מיניה בעא מיניה מחלוקת ואחר כך סתם מאי א"ל הלכה כסתם סתם ואחר כך מחלוקת מאי אמר ליה אין הלכה כסתם סתמא דמתני' ומחלוקת בברייתא מאי א"ל הלכה כסתם מחלוקת במתני' וסתמא בברייתא מאי א"ל

וכי

ואי מיגנבא דלמא מיעברא. לאחר לידתה ומיעבר עליה חלבה וקטלה לברה ברעב: **ממסמסא ליה.** מאכילתו: **לא יהב לה בעל.** משום דלאו בריה הוא: **וליתבעיניה ליורשים.** של בעל ראשון: **אשה בושה לבא לב"ד.** ולתבוע יורשים בשביל בנה: **והורגת את בנה.** על כרחה מת בנה ברעב: **הי ניהו בתולות הי ניהו ארוסות.** הא חדא היא דהיכי משכחת לה בתולה יבמה אם לא ארוסה: **הכי קאמר.** כלומר לא תתני אחת ואחת דמשמע תרי מילי אלא כולה חדא קתני ופרושי קמפרש אחת בתולות ואחת בעולות וכגון שנתארמלו או נתגרשו בין מן האירוסין דהיינו בתולות בין מן הנשואין דהיינו בעולות: **הלכה כר' יוסי.** דשרי ארוסות לינשא הואיל וליכא למיחש לזרע ראשון ונשואה ליארס. והאי דנקט ר' יוסי ולא רבי יהודה דהא רבי יהודה נמי שרי ארוסה לינשא בהדיא(ה) אלא משום דר' יוסי נימוקו עמו: **מכלל דיחידאה פליג עליה.** תנא קמא דאמר לא ינשאו ולא יתארסו אחת ארוסות ואחת בתולות דאסר אפי' ארוסות ליארס כ"ש לינשא יחידאה היא ולאו סתמא דרבים היא: ה"ג **אין והתניא.** בניחותא: **רדופה.** רגילה. וגם סמוך למיתתו עמדה בבית אביה זמן מרובה דליכא למימר מעוברת היא: **או שהיה לה כעס.** ולא שימשה: **עקרה.** שנעקר רחמה וניטלה האם שלה: **אילונית.** ממעי אמה לקויה היא ואין לה סימני שער ודדים: **או שאינה ראויה לילד.** לאיתויי [מחמת] סמא או חולי: **כולן צריכות להמתין.** דגזרו שאינה ראויה אטו ראויה: **ממתני' דכרמא.** שנשנית בכרם ביבנה מחמת אותה משנה חזר בו: **בכרם ביבנה.** שהיו יושבים שורות שורות כעין (ב) הכרם: **לא חש לקמחיה.** למה שהוא טוחן ומוציא מפיו כלומר לדיבורו: **סתם ואח"כ מחלוקת היא.** דהא איפלגו עלה ר' יוסי ור' יהודה: **מחלוקת ואחר כך סתם.** בין שסתם אחריה מיד (ג) באחד מהם בין שסתם אחריה במסכת אחרת באותו הסדר כגון נתן צמר לצבע דמחלוקת בב"ק בהגוזל (דף ק:) וסתם בב"מ (דף עו.) כל המשנה ידו על התחתונה וסתם לן כר"י דאמר אם השבח יתר על היציאה כו' הלכה כסתם: **סתם ואחר כך מחלוקת.** כי מתני': **מנקיט.** מלקט ממנו הלכות פסוקות הלכה כפלוני ופלוני:

רבי

ט) **רבי** יוסי אומר כל הנשים יתארסו. בעירובין (דף מז.) פי' בקונט' דאפילו ארוסות דוקא יתארסו אבל ינשאו לא דגזר רבי יוסי ארוסה אטו נשואה ואין נראה דאי גרס בברייתא דרדופה רבי יוסי מתיר ליארס ולינשא מיד א"כ קשיא דרבי יוסי אדרבי יוסי דהכא גזר אפילו ארוסה אטו נשואה כ"ש דהוה ליה למיגזר נשואה רדופה אטו שאינה רדופה ואפילו גרס בברייתא דרדופה רבי יהודה מ"מ קשיא דהיכי מוכח בפרק מי שהוציאוהו (ג"ז שם) ובגמ' דיחידאה פליג עליה מברייתא דרדופה ותנא קמא דמתניתין הוא ר"מ דלמא ר"מ דרדופה הוא כר' יוסי דמתניתין דלא שרי אלא ליארס אבל לינשא לא וצריכות להמתין שלשה חדשים דקאמר ר"מ היינו מלינשא אבל ליארס מיד שרי ואף על גב דקתני סתמא צריכות להמתין הכי נמי קתני בפרק ד' אחין (לעיל דף לה. ושם) גבי גיורת ושבויה ואנוסה ומפותה צריכות להמתין סתמא דברי רבי יהודה וע"כ היינו דוקא לינשא דליארס אפי' נשואה שרי הכא ר"י ועוד היכי מוכח בגמ' דהדר ביה ר' יוחנן ממתני' דכרמא דקתני כולן צריכות להמתין דלמא לינשא קאמר אבל ליארס שרי ונראה כמו שפי' רש"י כאן דרבי יוסי שרי נמי ארוסה לינשא ולא פליג ארבי יהודה אלא באיבול לחודיה ומיהו מה שהביא ראיה דשמעינן לרבי יוסי דמיקל בהבחנה טפי מרבי יהודה בסוף פרק ד' אחין (ג"ז שם) אינה ראיה דדלמא בגיורת ואנוסה מיקל משום דמתהפכת שלא תתעבר כדאמרינן לעיל (דף לה.) אבל לעולם גזר ארוסה אטו נשואה ומברייתא דרדופה היה יכול לדקדק אי גרס בה ר' יוסי דלא גזר אפי' נשואה רדופה אטו שאין רדופה כ"ש דלא גזר ארוסה אטו נשואה והא דפסיק רבי יוחנן כר' יוסי ולא נקט ר' יהודה כיון דשניהם שוין משום שבא לפסוק כרבי יוסי גם באיבול או נקט ר' יוסי כדפי' בקונטרס משום דנימוקו עמו וא"ת כשמגיה בגמרא (לקמן מג.) אימא רבי יוסי אומר כל הנשים ינשאו ופריך ולית ליה לרבי יוסי להבחין ומאי קשיא ליה נימא דכל הנשים לאו דוקא ולארוסות דוקא קאי ולא אנשואות דמעיקרא נמי לא הוי כל דוקא דלא הוי קאי אלא אנשואות דלארוסות שרי אפילו לינשא וי"ל דלא דמי דהשתא הוי כל דוקא וקאי שפיר בין אארוסות בין אנשואות אלא שהדיוק דמשמע יתארסו אין ינשאו לא לא קאי אכל נשים אלא אנשואות לחוד אבל פשטא דמתניתין אכל נשים קאי אבל קשה לר"ת דקתני לקמן בברייתא וכולן לא ינשאו עד שיהו להם שלשה חדשים משמע אפילו ארוסות כמו כל הנשים ודוחק לחלק בין וכולן לכל הנשים ולר"ת דגרס בברייתא דרדופה רבי יוסי מתיר ליארס ול"ג לינשא וגזר ר' יוסי ארוסה אטו נשואה ודוחק הוא למחוק הספרים דכולהו גרס לינשא ועוד דליארס אפילו נשואה שרי: **הלכה** כרבי יוסי. ול"ג כרבי יהודה דהא בפ' מי שהוציאוהו (עירובין דף מו:) קאמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יוחנן רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כר"י ר"י ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי ואין צ"ל רבי מאיר ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי ודייק דליתנהו להני כללי מדאיצטריך רבי יוחנן לפסוק כרבי יוסי אף על גב דיחידאה פליג עליה ואי גרס הלכה כרבי יהודה שפיר איצטריך לפסוק הלכה כר' יהודה לאפוקי מר' יוסי דפליג עליה: **סתם** ואח"כ מחלוקת היא. וא"ת והא אמרינן בריש מסכת ביצה (דף ג.) גבי שבת סתם לן תנא כר"ש דתנן מחתכין הדלועין כו' אע"ג דפליג ר' יהודה בכיפה וקאמר אם לא היתה נבילה מערב שבת כו' ויש לומר דנהי דלא חשיב סתם גמור מ"מ חשיב כרבים לגבי יחיד וא"ת בפ' המוציא יין (שבת כה: ושם) דפריך ומי סבר רבי יוחנן דבר שאין מתכוין אסור והאמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק ומאי קושיא דסתמא בנזיר (דף מב.) ופלוגתא בפ"ב דביצה (דף כג.) גבי קירוד וקרצוף ובתרי מסכתי אמר בפ"ק דמס' ע"ז (דף ז. ושם) אין סדר למשנה וליכא למימר דר' יוחנן אית ליה הלכה כסתם אפי' בסתם ואח"כ מחלוקת דהא קאמר הכא בהדיא אליבא דר' יוחנן סתם ואח"כ מחלוקת היא וי"ל דודאי בסתם ואח"כ מחלוקת מודה ר' יוחנן דאין הלכה כסתם אבל בתרי מסכתי אית ליה לר' יוחנן דהלכתא כסתם וטעמא דר' יוחנן משום דמסתמא אית לן למימר דמחלוקת ואח"כ סתם הוא ולא סתם ואח"כ מחלוקת דאין לנו לומר שחזר בו רבי מספקו עד שנראה בפירוש ומיהו שאר אמוראי אית להו דבתרי מסכתי אין סדר למשנה ואין הלכתא כסתם ול"ת דבפ' כל גגות (עירובין דף צג. ושם) פסק ר' יוחנן כר"ש בין עירבו בין לא עירבו ופריך והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ומייתי מסתם משנה דבפרק חלון (שם דף עו:) והיינו סתם ואח"כ מחלוקת ומירץ ה"ר אהרן כהן דעיקר קושיא לרבי יוחנן אינה אלא דלא גזר בעירבו וכזה הדבר הוי מחלוקת ואח"כ סתם מחלוקת בשלש חצירות במי שהוציאוהו (שם דף מה:) וסתם בפרק חלון אבל בפרק כל גגות לא פליגי בגזירה ומיהו קשה דבסוף פרק קמא דמסכת ע"ז (דף כג.) גבי שכירות בתים פסק שמואל כרבי יוסי אע"ג דסתם לן תנא בתר הכי כרבי מאיר:

במקום

עין משפט נר מצוה

פט א מיי' פי"א מהל' גירושין הלכה כה:

צ ב ג מיי' שם הל' כ סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן יג סעיף א:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' שאינה ראויה לילד כולן צריכות להמתין ג': (ב) רש"י ד"ה בכרם וכו' כעין נטיעות הכרם: (ג) ד"ה מחלוקת וכו' אחריה מיד באותה מסכת בין שסתם אחריה במסכת אחרת:

◆

תוספות ישנים

הלכה כרבי יוסי וק"ה דס"ת למימר כר' יהודה אלא נקט כר' יוסי משום דנימוקו עמו: ורבי יוסי מתיר ליארס ולינשא מיד ל"ג ר' יוסי דהא משמע לקמן דמיקל בהבחנה אף [illegible]

מסורת הש"ס

א) [עירובין מז.], ב) שם ע"ש כתובות ס:, ג) ע"ש ותוספתא פ"ו, [illegible]

◆

גליון הש"ס

גמ' א"ל הל' כסתם. עיין חידושי הרשב"א ב"ק קב ע"א ד"ה אלא הלכה: תוס' ד"ה סתם ואח"כ מחלוקת וכו' וא"ת והא אמרי' וכו'. עיין תשובת הרשב"א סי' קיד:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' בבית האסורין. נ"ב בתוספתא וירושלמי איתא או שהלך בעלה למדינת הים וכ"ה בכתובות ס ע"ב: [ב] שם ר' יהודה. נ"ב בכתובות שם הגירסא רבי יוסי וכזה מתורץ קושית רש"י ד"ה הלכה דנקט רבי יוסי משום סברייתא:

◆

מוסף רש"י

הלכה כר' יוסי. דמתיר ליארס מיד (עירובין מז.). דיחידאה פליג עליה. [illegible]